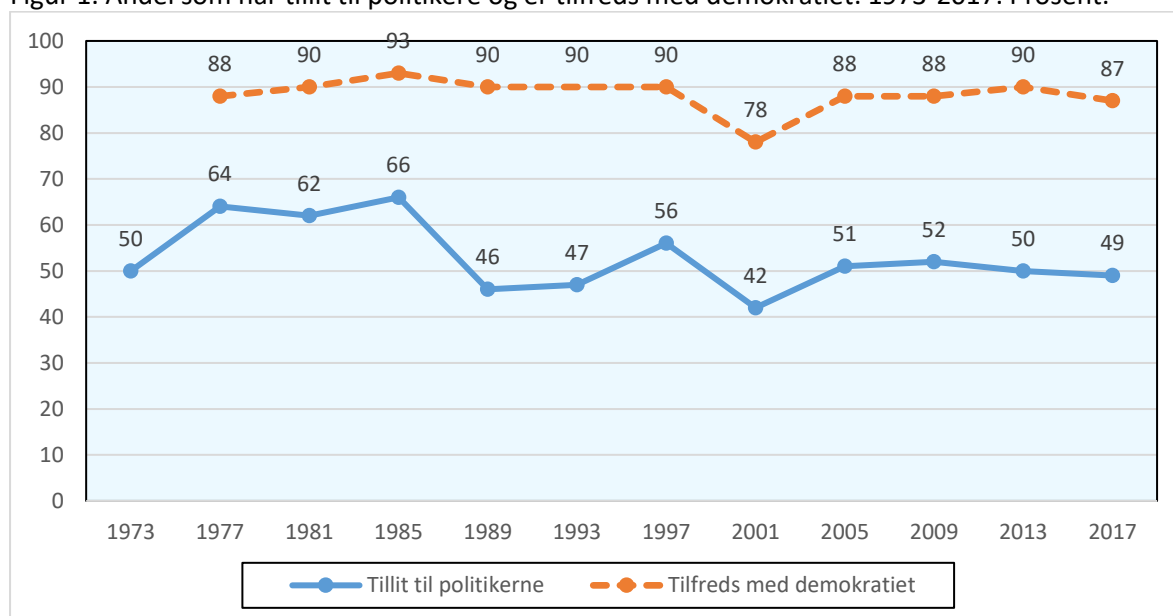

Politisk tillit 1973-2017

I de norske valgundersøkelsene er det stilt spørsmål om tillit til politikere helt siden 1973. Figur 1 viser andelen som har høy tillit til politikernes dyktighet, troverdighet og kjennskap til sakene.¹ Figuren viser at tilliten til norske politikere har gått i bølger. Listhaug (1989) har vist at andre spørsmål tyder på at tilliten sank markant fra 1969 til 1973. Fra 1973 til 1977 steg tilliten og holdt seg på dette nivået til 1985. Tilliten sank mot slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet, for så å stige igjen fram mot 1997. I 2001 faller tilliten til sitt laveste nivå i hele den perioden dataene dekker, for så å stige til rundt 50 prosent som er det nivået den har ligget på ved de fire siste stortingsvalgene. Det er nærliggende å se svekkelsen av tilliten tidlig på 1970- og 1990-tallet i sammenheng med de to folkeavstemningene om norsk medlemskap i EF/EU. Motstanderne av EU-medlemskap hadde lavere tillit til politikere enn tilhengerne, men det at de gikk seirende ut av avstemningene kan ha bidratt til å styrke tilliten i etterkant.

Den stiplede linjen i figur 1 viser imidlertid at tilliten til den måten demokratiet fungerer på i Norge, har ligget på et jevnt høyt nivå, med et lite unntak for 2001.²

Figur 1. Andel som har tillit til politikere og er tilfreds med demokratiet. 1973-2017. Prosent.

Referanser:

Listhaug, O. (1989). *Citizens, Parties and Norwegian Electoral Politics 1957-1985: An Empirical Study*. Trondheim: Tapir.

Listhaug, O. & Aardal, B. (2011). Politisk tillit - et mål på demokratiets helsetilstand? I B. Aardal (red.), *Det politiske landskap. En studie av stortingsvalget 2009* (s. 291-304). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Aardal, B. (2014). Politisk tillit og deltakelse - et system i krise eller politisk betingede svingninger? I H. Baldersheim & Ø. Østerud (red.), *Det norske demokratiet i det 21. århundre* (s. 204-223). Bergen: Fagbokforlaget.

¹ Tillit til politikere er en additiv indeks bygd opp av tre spørsmål: 1) «Mener du at de som styrer sløser bort en stor del av de pengene vi betaler i skatt, sløser de bort noe av dem, eller sløser de bort svært lite av pengene?», 2) «Føler du det slik at de fleste norske politikere er dyktige folk som vanligvis vet hva de foretar seg, eller tror du at mange av dem har lite kjennskap til de saker de er satt til å behandle?» og 3) «Mener du at de fleste av våre politikere er troverdige, at politikere stort sett er troverdige, eller at få norske politikere er troverdige?». Indeksen går fra 1 (lav tillit) til 6 (høy tillit). I figuren vises andelen som har verdiene 4, 5 eller 6.

² Spørsmålet er formulert slik: «Alt tatt i betraktning, er du meget fornøyd, ganske fornøyd, ikke særlig fornøyd eller ikke fornøyd i det hele tatt med den måten demokratiet virker på i Norge?» Dette spørsmålet er brukt i en lang rekke internasjonale undersøkelser. Kurven viser andelen som sier seg meget eller ganske fornøyd.